

The Last Battle

MEFARSHIM PACKET

The Last Battle
The tragic end of Shaul's reign

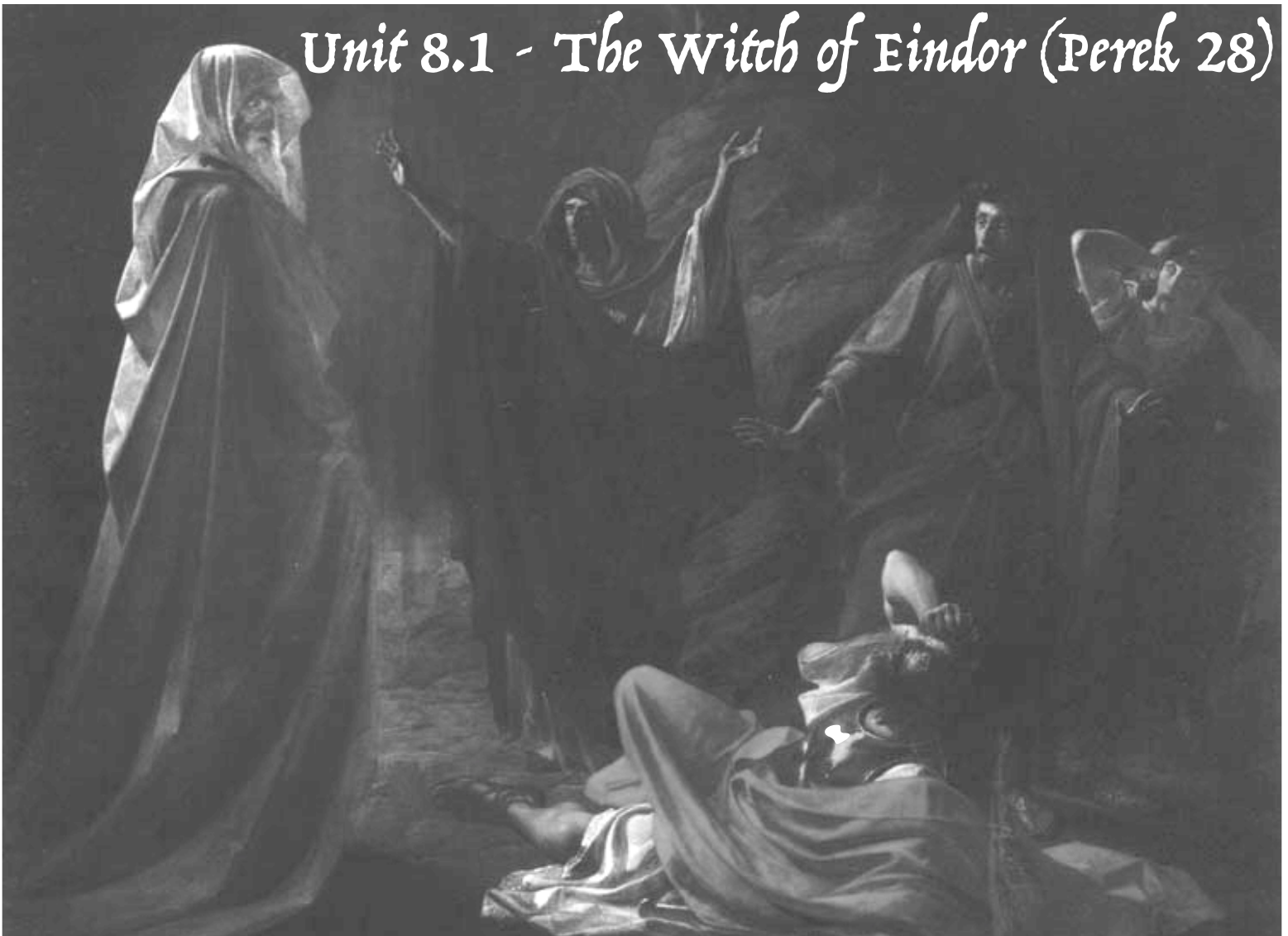

Texts, Mefarshim and Themes
Shmuel Alef, Perekim 28-31

Rabbi Ya'akov Trump Shmuel Shiur for Women 8:00-8:45pm Wednesdays

Unit 8.1 - The Witch of Eindor (Perek 28)

Unit 8.1 - The Witch of Eindor (Perek 28)

David in Achish's Employ

This is a test of Davids Loyalty. What is he doing siding with Shaul?

1. Malbim 28:2

ויאמר דוד באשר הבין כוונת אכיש (ובאמת היה זה טוב בעיניו כי לא היה בדעתו ללחום נגד ישראל) עשה את עצמו כאילו אינו מרגיש, והשיב לאמר,

לכן אתה תדע את אשר יעשה עבדך רצה לומר לא תצטרך לדרוש מפי השמועה רק תדע בעצמך את הגבורה אשר אעשה :

Shaul's Abandoned State

Why is this battle different that he is scared?

2. Metzudos 28:5

וירא ויחרד. לפי שהיו פלשתים עם רב:

Why does H' not answer him?

3. RaLbag 28:6

וידמה שלא היה שם כהן ראוי שתשרה עליו רוח הקדש להיות נשאל באורים ובתומים כי כבר הרג שאול נוב עיר הכהנים שהיו בה הכהנים החשובים והנמלט מהם היה עם דוד או היתה הסבה על שלא באהו מענה חטא שאול או יתקבצו שתי הסבות יחד ויותר נפלא מזה שלא ענהו על יד הנביאים עם רבויים כמו שקדם וירא את להקת הנביאים:

Shaul and the Witch of Ein Dor

Was Shaul going against Halacha?

4. Devarim 18:9-15

9	When you enter the land that the LORD your God is giving you, you shall not learn to imitate the abhorrent practices of those nations.	כִּי אַתָּה בָּא אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לֹא-תִלְמַד לַעֲשׂוֹת כְּתוֹעֵבֹת הַגּוֹיִם הָהֵם:
10	Let no one be found among you who consigns his son or daughter to the fire, or who is an augur, a soothsayer, a diviner, a sorcerer,	לֹא-יִמְצָא בְךָ מַעֲבִיר בְּנֵי-וּבָתוֹ בְּאֵשׁ קִטְם קִטְמִים מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף:
11	one who casts spells, or one who consults ghosts or familiar spirits, or one who inquires of the dead.	וְחֹבֵר תְּבַר וְשֹׁאֵל אוֹב וְיִדְעֹנֵי וְדַרְשׁ אֶל-הַמֵּתִים:
12	For anyone who does such things is abhorrent to the LORD, and it is because of these abhorrent things that the LORD your God is dispossessing them before you.	כִּי-תוֹעֵבֹת יְהוָה כָּל-עֲשֵׂה אֵלֶּה וּבִגְלַל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפְּנֵיךָ:

13	You must be wholehearted with the LORD your God.	תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: (ס)
14	Those nations that you are about to dispossess do indeed resort to soothsayers and augurs; to you, however, the LORD your God has not assigned the like.	כִּי הַגֹּיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל־מַעֲנָנִים וְאֶל־קַסְמִים יִשְׁמְעוּ וְאַתָּה לֹא כֹן נָתַתָּ לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
15	The LORD your God will raise up for you a prophet from among your own people, like myself; him you shall heed.	נָבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאֲחֵיךָ כְּמִנִּי יָקִים לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּ:

What are all these different practices?

5. *Rashi, Devarim 18:11*

ושאל אוב. זה מכשפות ששמו פיתום ומדבר משחיו ומעלה את המת בבית השחי שלו:

OR A CONSULTER OF THE SPIRIT אוב — This is a kind of sorcery brought about by a spirit whose name is פיתום (in Greek: πύξον) who speaks out of his (the charmer's) arm-pit, having raised a corpse beneath his arm-pit (Sifrei Devarim 172:2).

וידעני. מכניס עצם תיה ששמה ידוע לתוך פיו ומדבר העצם על ידי מכשפות (שם):

וידעני is one who puts a bone of an animal, the name of which is ידוע, into his mouth and the bone speaks by way of sorcery (Sanhedrin 65a; cf. Rashi on Leviticus 19:31)

ודרש אל המתים. כגון המעלה בזכרותו והנשאל בגלגולת (שם):

OR A NECROMANCER — as, for instance, one who raises a corpse, placing it on his genitals, or who consults a skull (Sifrei Devarim 172:4; cf. Sanhedrin 65b).

So, did Shaul go that far to transgress even Halacha in doing this?

6. I Divrei Hayamim 10:13-14

13	Saul died for the trespass that he had committed against the LORD in not having fulfilled the command of the LORD; moreover, he had consulted a ghost to seek advice,	וַיָּמָת שָׁאוּל בַּמַּעַל אֲשֶׁר מָעַל בִּיהוָה עַל־דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־שָׁמַר וְגַם־לְשֹׂאֵל בְּאוֹב לְדְרוֹשׁ:
14	and did not seek advice of the LORD; so He had him slain and the kingdom transferred to David son of Jesse.	וְלֹא־דָרַשׁ בִּיהוָה וַיִּמָּתוּ וַיִּסָּב אֶת־הַמְּלוּכָה לְדָוִד בֶּן־יִשָּׁי

7. Ohr Hachaim, Devarim 18:14

כי הגוים וגו' ישמעו. פירוש יש להם לשמוע ולקבל את אשר יגידו להם המעוננים כי יודיעום המעוננים מה שרשום במזל, ואתה לא כן פירוש לא תהא הודעת העתידות לך כן אלא נביא אקים וגו':

או ירמוז על זה הדדך לא כן וגו', פירוש אינך במצב זה כמותם אלא נתנם לך ה' אלהיך תחת ממשלתך כל המזלות וכל צבא השמים כאומרו (תהלים ח') כל שתי תחת רגליו, וכמו שדרשו ז"ל (שבת קנ"ו): בפסוק צדק יקראהו לרגלו, ואומרו נביא אקים וגו' בא להשיב סוף כל סוף כפי זה יהיו הגוים בהדרגה גדולה שידעו העתידות מה שאין כן ישראל, לזה אמר נביא אקים וגו', ואולי שכן הבין שאול כששאל בבעלת אוב (ש"א כ"ח), כי לא אסר ה' לשאול אוב או ידעוני אלא במקום שיקים נביא אבל זולת זה אם יצטרכו לדעת שאול ישאלו בהם:

Did this really happen supernaturally?

8. Rambam, Hilchos Avodas Kochavim 11:16

All of these things are false and spurious, and it was with such that the ancient idolaters misled the peoples of many lands so that they be following them. And it is unbecoming to Israel who are exceedingly wise to be attracted by these absurdities, nor to even imagine that they are of any consequence, even as it is said: "For there is no enchantment with Jacob, neither is there any divination with Israel" (Num. 23.23); and it is again said: "For these nations that thou art to dispossess, hearken unto soothsayers and unto diviners, but as for thee the Lord thy God hath not suffered thee so to do" (Deut. 18.14). Whosoever believes in these matters, and their like, and suppose that there is wisdom and truth in in them, save that the Torah disallowed them, such are none other save from among the foolish and ignorant and are to be included among women and children whose mind is not sound. But wise and sound-minded people know that all these matters which the Torah disallowed are not matters of wisdom but formless nonsense followed by senseless people for the sake of which they abandoned every path of truth. Even because thereof the Torah, in admonishing against all these vanities, commanded, saying: "Perfect shalt thou be with the Lord thy God" (Ibid. 18.13).	דְּבָרִים הָאֵלֶּיךָ הַזֵּה הֵם שֶׁהָיוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים הַקְּדֻמוֹנִים לְגוֹיֵי הָאָרְצוֹת כְּדֵי שִׁינְהִיגוּ אַחֲרֵיהֶן. וְאִין רְאוּי לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מְחַכְמִים לְהִמָּשֵׁךְ בְּהַבְלִים אֵלֶּיךָ וְלֹא לְהַעֲלוֹת עַל לִבְךָ שֵׁשׁ תּוֹעֵלֹת בְּהֶן. שְׁנֵאמַר (בַּמִּדְבָּר כָּג) "כִּי לֹא נָחַשׁ בִּיעֻקֵּב וְלֹא קִסַּם בְּיִשְׂרָאֵל". וְנֵאמַר (דְּבָרִים יח יד) "כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּיךָ אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֵל מַעֲנִינִים וְאֵל קִסְמִים יִשְׁמְעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן" וְגו'. כָּל הַמֵּאֲמִין בְּדְבָרִים הָאֵלֶּיךָ וְכִיּוֹצֵא בְּהֶן וּמַחֲשֵׁב בְּלִבּוֹ שֶׁהֵן אֱמֶת וְדָבַר חֻכְמָה אֲבָל הַתּוֹרָה אֶסְרָתוֹ אֵינָן אֵלָּא מִן הַסְּכָלִים וּמִחֻסְרֵי הַדַּעַת וּבְכֻלָּם הַנְּשִׂימִים וְהַקְּטַנִּים שְׁאִין דַּעַתוֹ שְׁלֵמָה. אֲבָל בְּעֵלֵי הַחֻכְמָה וְהַתְּמִימִים הַדַּעַת יִדְעוּ בְּרְאוּיּוֹת בְּרוּרוֹת שֶׁכָּל אֵלֶּיךָ הַדְּבָרִים שֶׁאַסְרָה תּוֹרָה אֵינָם דְּבָרֵי חֻכְמָה אֵלָּא תְהוּ וְהִבֵּל שֶׁנִּמְשְׁכוּ בְּהֶן חֻסְרֵי הַדַּעַת וְנִטְשׁוּ כָּל דְרָכֵי הָאֱמֶת בְּגִלְלוֹ. וּמִפְּנֵי זֶה אִמְרָה תּוֹרָה כְּשֶׁהִזְהִירָה עַל כָּל אֵלֶּיךָ הַבְּהִלִּים (דְּבָרִים יח יג) "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ":
--	---

9. *Maaseh Rokeiach, ad loc.*

ודברים אלו כולן דברי שקר וכזב וכו'. לכאורה דברים תמוהים הם דמעשה דשאל עם בעלת אוב כתוב בפסוק ואין ספק שהיה המעשה באמת וכן בכמה מקומות מוכיח שדברים אמתיים הם ובגמ' אמרו גם כן למה נקרא שמן כשפים שמכחישין פמליא של מעלה וכבר נתעוררו המפרשים ז"ל בזה ולענ"ד נראה כוונת רבינו אינה אלא כלפי שהם מצד הסטרא אחרא וזה הוא השקר והכזב שיש בהם שאינן מסטרא דקדושה כלל חלילה ונקט נמי האי לישנא להרחיק המין האנושי מאלו העניינים לגמרי כמ"ש אחר זה. ועם כל זה אנכי הרואה שאין די בא"ר ללשון רבינו שבסה"מ ועיין מ"ש פרק ו' הל' א':

10. *Radvaz, Responsa I, 1000, 67*

ועתה יתבאר לך היטב שאלתך כי כאשר שאל שאל לבטלה אוב להעלת אה שמואל והיא עשה פעולותיה וקסמיה וקטרתיה והשבועותיה להכניס בנוש של שמואל הנביא כח מכוח הטומאה כפי הכח והסגולה שיש בפעולה ההיא וראה הקב"ה שיהי מזמן הכח ההוא להכניס בנוש הטורד והנקי לעמאל דמו לנשמתו של שמואל הנביא שחכנס לגוף כאשר בחלטה לא נכח הבעלת אוב ח"ו אלא במלות הקב"ה כי אחר מוטב שתטרח ותחרגו נשמת הדויק ממה שיכנס במשכן הטורה דבר עמאל וזהו שאמרה אלהים ראיתי טולים מן הארץ כי הכירם שאין זה כאשר הפעמים אלא אלהים שהוא דבר קדושה ולא כדרך שאר העולים שעולים דרך הרגלים אלא כדרך העולים וראשם אקוף למעלה דרך מעלה וכבוד ובזה הכירה כי שאל היה שמואל כי חשבה לכבודו לא עלה אלא שמואל בעצמו לא רוח אחרת. וזהו שאמר לו שמואל לשאל למה הרגזתי להעלות אותי נמלאת למד כי לא היה בכח בעלת אוב להעלות אה שמואל ולהרגיזו ממוותו אלא במלות הטורח לתקנת גופו ולטרתו לא ח"ו מפני עונש ואשילו זה לא היה אפשר אלא ברוך י"ב חדש שדיין הנשמה יש לה קצת יחוס ושייכות עם הגוף אבל לאחר י"ב חדש לא אפשר שכבר נכנסה למחילתה וטוד שכבר הגוף בלם. ודברים של טעם הם ומיישבים את הלב בנייט על ההדמות אמתיות ואל, ילחו מעיניך. והגדלה לע"ד כתבתי :

Unit 8.2 The Danger of Communicating with the Dead

Shmuel Responds

Why was Shmuel upset?

11. *Metzudos* 28:15

הרגזתני. ענין תנועת החרדה ממקום המנוחה, כמו (איוב ט ו): המרגיז ארץ ממקומה:

12. *Radak* 28:15

להעלות אותי. ממנוחתי ובדרש לשון פחד ורעדה הוא פחדתי מיום הדין הייתי סבור שיום הדין הוא וקורין אותי לדין:

Why does Shaul change the order of who he has asked?

13. *Malbim* 28:15

ולא ענני עוד שזה סימן רע לו (וחשב הסדר נביאים וחלומות שבוש לאמר שהקדים חלומות לנביאים שזה מורה על התרשלו מדרוש בה' (כנ"ל ו'), וכן לא הזכיר אורים כי בוש על הריגת עיר הכהנים כדברי חכמינו זכרונם לברכה (בפ"ק דברכות) ומצד זה

Why is he speaking in the 3rd person?

14. *Metzudos* 28:17

ויעש ה' לו. לדעת התרגום לו לדוד, ולפי הפשט לו כמו לך כי כן דרך המקרא לדבר לנכח ושלא לנכח בענין אחד:

What was Shmuel's Message?

15. *Radak* 28:19

אתה ובניך עמי. שתהיו מתים כמו שאני מת ודרשו בו עמי במחיצתי ובשכר שתרד למלחמה על מנת למות ולא תברח יכופר לך עון נוב עיר הכהנים ותהיה עמי במחיצת הצדיקים וכן דרשו בשכר שנתבייש במעשה נוב ולא זכר אורים נתכפר לו אותו מעשה וסמכו זה עוד לפסוק למען תזכרי ובשת בכפרי לך וגו' שכל העושה דבר ומתבייש בו מוחלין לו ולפי הפשט אע"פ ששמואל אמר לו שימות לא יתכן שהיה בורח ויניח עמו במלחמה ועל כל פנים היה לו לירד במלחמה אם למות אם לחיים:

What did Shaul's Family or Israel do to deserve this?

16. *Malbim* 28:19

יתן ה' גם את ישראל עמך ביד פלשתים, באשר נשתתפו בחטא, כי חמל העם על מיטב הצאן והבקר והיה להם למחות

Shaul's Reaction

What does she mean?

17. *Metzudos* 28:21

ואשים נפשי בכפי. רצה לומר: כמו האוחז דבר מה בכפו, נוחה היא לפול כאשר יפתח כפו, כן הפקרת נפשי וסכנתני בעצמי לעבור אזהרת המלך, כי בעת הקסם לא ידעה עדיין שהוא שאול:

Do Dead People Know What is Going on?

18. *Talmud Bavli, Brachos* 18b-19a

א"ל אידך ולא ידע והא כתיב (איוב יד, כב) אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל ואמר רבי יצחק קשה רמה למת כמחט בבשר החי

אמרי בצערא דידיהו ידעי בצערא דאחרינא לא ידעי

ולא והתניא מעשה בחסיד אחד שנתן דינר לעני בערב ר"ה בשני בצורת והקניטתו אשתו והלך ולן בבית הקברות ושמע שתי רוחות שמספרות זו לזו אמרה חדא לחברתה חברתי בואי ונשוט בעולם ונשמע מאחורי הפרגוד מה פורענות בא לעולם

אמרה לה חברתה איני יכולה שאני קבורה במחצלת של קנים אלא לכי את ומה שאת שומעת אמרי לי הלכה היא ושה ובה ואמרה לה חברתה חברתי מה שמעת מאחורי הפרגוד אמרה לה שמעתי שכל הזרוע ברביעה ראשונה ברד מלקה אותו הלך הוא זרע ברביעה שניה של כל העולם כולו לקה שלו לא לקה

לשנה האחרת הלך ולן בבית הקברות ושמע אותן שתי רוחות שמספרות זו עם זו אמרה חדא לחברתה בואי ונשוט בעולם ונשמע מאחורי הפרגוד מה פורענות בא לעולם אמרה לה חברתי לא כך אמרתי לך איני יכולה שאני קבורה במחצלת של קנים אלא לכי את ומה שאת שומעת בואי ואמרי לי הלכה ושה ובה ואמרה לה חברתה חברתי מה שמעת מאחורי הפרגוד אמרה לה שמעתי שכל הזרוע ברביעה שניה שדפון מלקה אותו הלך זרע ברביעה ראשונה של כל העולם כולו נשדף ושלו לא נשדף

אמרה לו אשתו מפני מה אשתקד של כל העולם כולו לקה ושלך לא לקה ועכשיו של כל העולם כולו נשדף ושלך לא נשדף סח לה כל הדברים הללו אמרו לא היו ימים מועטים עד שנפלה קטטה בין אשתו של אותו חסיד ובין אמה של אותה ריבה אמרה לה לכי ואראך בתך שהיא קבורה במחצלת של קנים

לשנה האחרת הלך ולן בבית הקברות ושמע אותן רוחות שמספרות זו עם זו אמרה לה חברתי בואי ונשוט בעולם ונשמע מאחורי הפרגוד מה פורענות בא לעולם אמרה לה חברתי הניחני דברים שביני לביןך כבר נשמעו בין החיים אלמא ידעי

דילמא איניש אחרינא שכיב ואזיל ואמר להו

... אמר רבי יצחק כל המספר אחרי המת כאלו מספר אחרי האבן איכא דאמרי דלא ידעי ואיכא דאמרי דידעי ולא איכפת להו

The Gemara relates a story on this topic: The sons of Rabbi Hiyya went out to the villages to oversee the laborers. They forgot what they had learned and were struggling to recall it. One of them said to the other: Does our deceased father know of our anguish? The other said to him: From where would he know? Isn't it written: "His sons are honored yet he shall not know it, they come to sorrow and he shall not understand them" (Job 14:21)? The dead do not know.

The other said back to him: And do the dead truly not know? Isn't it written: "Only in his flesh does he feel pain, in his soul does he mourn"(Job 14:22)? Based on this verse Rabbi Yitzhak said: Gnawing maggots are as excruciating to the dead as the stab of a needle to the flesh of the living. The dead must have the capacity to feel and know.

In order to reconcile this contradiction they said: They know of their own pain but do not know of the pain of others.

The Gemara challenges this: And is it so that the dead donot know of the pain of others? Wasn't it taught in a baraita: There was an incident involving a pious man who gave a poor man a dinar on the eve of Rosh HaShana during drought years, and his wife mocked him for giving so large a sum at so difficult a time? And in order to escape her incessant mockery,he went and slept in the cemetery. That night in his dream (Ritva, HaKotev, Maharsha), he heard two spirits conversing with each other. One said to the other: My friend, let us roam the world and hear from behind the heavenly curtain [pargod], which separates the Divine Presence from the world, what calamity will befall the world. The other spirit said to her: I cannot go with you, as I am buried in a mat of reeds, but you go, and tell me what you hear. She went, and roamed, and came back. The other spirit said: My friend, what did you hear from behind the heavenly curtain? She replied: I heard that anyone who sows during the first rainy season of this year, hailwill fall and strike his crops. Hearing this, the pious man went and sowed his seeds during the

second rainy season. Ultimately, the crops of the entire world were stricken by hail and his crops were not stricken.

The following year, on the eve of Rosh HaShana, the same pious man went and slept in the cemetery at his own initiative, and again he heard the two spirits conversing with each other. One said to the other: Let us roam the world and hear from behind the heavenly curtain what calamity will befall the world. She said to her: My friend, have I not already told you that I cannot, as I am buried in a mat of reeds? Rather, you go, and tell me what you hear. She went, and roamed, and returned. The other spirit said to her: My friend, what did you hear from behind the curtain? She said to her: I heard that those who sow during the second rainy season blight will strike his crops. That pious man went and sowed during the first rainy season. Since everyone else sowed during the second rainy season, ultimately, the crops of the entire world were blighted and his crops were not blighted.

The pious man's wife said to him: Why is it that last year, the crops of the entire world were stricken and yours were not stricken, and now this year, the crops of the entire world were blighted and yours were not blighted? He related to her the entire story. They said: It was not even a few days later that a quarrel fell between the pious man's wife and the mother of the young woman who was buried there. The pious man's wife said to her scornfully: Go and I will show you your daughter, and you will see that she is buried in a mat of reeds.

The following year, he again went and slept in the cemetery, and heard the same spirits conversing with each other. One said to the other: My friend, let us roam the world and hear from behind the heavenly curtain what calamity will befall the world. She said to her: My friend, leave me alone, as words that we have privately exchanged between us have already been heard among the living. Apparently, the dead know what transpires in this world.

The Gemara responds: This is no proof; perhaps another person, who heard about the conversation of the spirits secondhand, died and he went and told them that they had been overheard.

...

On this subject, Rabbi Yitzhak said: Anyone who speaks negatively after the deceased it is as if he speaks after the stone. The Gemara offers two interpretations of this: Some say this is because the dead do not know, and some say that they know, but they do not care that they are spoken of in such a manner.

19. *Rabba*, I *Shmuel* 28:19

מחר אתה ובניך עמי. ר"ל שיהיו מתים כמוהו, והנה בענין ההודעה ההיא אשר הגיע לשאול ספקות ראו שנשתדל בהתרתם, הספק האחד איך יתכן שתגיע נבואה לשמואל אחר המות וזה בלתי אפשר לפי מה שביארנו מענין הנבואה ומהותה בשני מספר מלחמות ה' כל שכן שיגיע ממנו דבור מורגש לשאול עם העדר ממנו כלי הדבור, והספק השני איך יתכן שיגיע באמצעות בהעלאת באוב מאמר כזה שהוא נבואי לפי מה שביארנו מענין אלו ההודעות במאמר השני מספר מלחמות ה', ואנחנו אומרים בהתר הספק הראשון כי על דרך האמת לא הועלה ממנו ולא הגיע ממנו דבור לשאול על דרך האמת אבל היה זה כלו פועל מפעלות הדמיון כמו שזכרנו ומזה הצד הותר הספק הראשון, ואולם הספק השני יותר ממה שאומר והוא כי שאול היה לו כח מה נבואי כאמרו הגם שאול בנביאים והנה עם התעוררות דמיונו מזה הפעל ומה שהתאמ' לו מדברי שמואל בחייו שנתבאר לו מהם שהשם יתברך קרע הממלכה ממנו ונתנה לדוד כמו שאמר שאול לדוד ידעתי כי מלוך תמלוך וגו' ונתבאר לו בחוש היות השם יתברך עם דוד והיותו סר ממנו הגיעו מזאת הפעולה כל אלו הדברים הנזכרים פה וקצתם היו נודעים לו קודם זה וקצתם נודעו לו בזה המקום מצד כח מה נבואי והוא אמרו ויתן ה' גם את ישראל ביד פלשתים ומחר אתה ובניך עמי וגו' ובכאן הותרו אלו הספקות באופן שלם לפי הנראה לנו:

